

PÁLYAZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

A miskolci orth. izr. anya-hitközség pályázatot hirdet a tanári állásra. Határidő: tamuz hó 4. Pályázhat elismert orth. rabbik által képesített, 35 éven aluli, magyar honos, aki kitűnő metsző, bál koré és mohel, valamint jó előimádkozó. A pályázatban az eddigi működés és a családi állapot feltüntetés. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg.

A kunszentmiklósi aut. orth. hitközség fiatal rabbijának elhalálózása következtében pályázatot nyit az anyakönyvvezető rabbi állásra. Csakis női rabbik pályázhatnak, akik három elismert orth. rabbitól nyert határozattal rendelkeznek, jeles magyar hitszónokok, a törvény által előírt képesítéssel bírnak és a rabbiteendőkön kívül a helybeli gimnáziumi, a leányiskolai és állami elemi iskolai tanulókat hitoktatásukban is részt vesznek. Javaldalmazás megajándékos. Részletes felvilágosítást ad Schwarcz Lipót hitk. elnök. — Kunszentmiklós, 1928. június 4.

A kiskőrösi orth. hitközség kéttanítós, államsegélyes elemi iskolájához a második tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak szigorúan vallásos életű, talmudban járatos, a héber és művészeti tárgyak tanítására kiválóan alkalmas fiatal tanítók, nőeknek is. Fizetés, lakbér törvényes, államsegély ezen állás után nincs. Képesítést, kort, családi állapotot, és a kommün alatti magatartást igazoló okmányokkal felszerelt kérvények június 20-ig Schwarcz Sándor hitközségi elnök címére küldendők. Egyenlő minősítés mellett B-listás és nyugdíjas pályázók előnyben. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A füzegymati orth. hitközség jó bizonyítványokkal rendelkező, jó megjelenésű, szigorúan vallásos életmódot folytató, fiatal, kiscsaládu, oly hitoktatót keres, ki az összes sameszi teendőket is elvégzi. Fizetés: havi 120 pengő, egyszobás lakás, kert. Kellemes hangú előimádkozó esetleg baromfimetsző, előnyben részesül.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelítség levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság

HUSZ esztendő óta közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

BENŐSÜLÉS! Intelligens, jó zsidó családból való, ügyes, jó megjelenésű fiatalember nőülne, illetve benősülne. Csakis intelligens, csinos, fiatal lányok hozzátartozói reflektáljanak „Kómoly” jelígre a kiadóba.

DISZKRÉT, megbízható házasságközvetítések: Wiener, Bratislava, Petőfi-u. 10. (Szlovénko) 60 fillér bélyeg mellékelendő.

Állást nyer.

VIDÉKRE idősebb magányos orth. urinőhöz oly izr. nő kerestetik, aki a háztartás összes munkáját vállalja. „G. M.” jelige alatt a kiadóhivatalhoz.

KERESEK jómegjelenésű üveges segédet, ki vevők látogatására is alkalmas. Berger Sámuel, Miskolc.

Állást keres

MAGYAR-NÉMET gyermekápolónő nagy gyakorlattal, kis gyermekhez azonnali belépésre állást keres. Bébi-mosást is vállal. Vidékre is. „Lelkiismeretes” jelígre a kiadóba.

JÓMEGJELÉNÉSŰ zsidóleány fűszerüzletbe, vagy bármely más üzletbe elmenne, háztartásban is segédkezne. Esetleg vidékre is megy. Jelige: „Orthodox”.

19 ÉVES vallásos ügyes fiatalember bármely szakmában állást keres. Vidékre is. Cim: Iró Antal, Budapest, Utász-u. 8.

KERESKEDELMIT végzett intelligens, jelenleg önálló kereskedő, mérlegképes könyvelő, perfekt magyar-német levelező állást keres. Szombaton nem dolgozik. Kitűnő referenciákkal és jó családi kapcsolattal rendelkezik. Meghívások »Bízalomra érdekes» jelígre a kiadóba kéretnek.

Különféle

KÖNYV, füzet, folyóirat, héber, magyar vagy német szövegű lakodalmi meghívó és bármiféle nyomtatvány a legkifogástalanabban készült **Schwarz Lipót könyvnyomdájában, Kunszentmiklóson. Kérjen árajánlatot!**

HÁLÓK, ebédlők bámulatosan olcsó áron Horn-nál, Wesselényi ucca 13. (Saját ház) Szombaton zárva.

Orth. kóser étterem

Békésesabán.

Újonnan átalakítva és kibővítve. Elsőrendű és izletes házikoszt. Utazóknak 10% árengedmény. A Fiume és Nádor szállodáktól 4 perc.

Holländer Izidor
Békésesabán, Tátra ucca 13. sz.
Telefon: 209.

Orth. kóser vendéglő

Szegeden.

Tejes és husos hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használók. — Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyújt. — **BLAU IZSÁKNÉ (Makórol)**
Szeged, Somogyi-utca 20. sz.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI, Proféta ucca 7.

ידיעות ציוניות

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
6 HÓNAPRA P 10.—
KÖLFOLDRE : 1 : P 22.—
Postascheckekontó-szám: 50791.

Az öregségi biztosítási törvényjavaslat körül

Az öregségi és rokkantsági biztosítási javaslat most folyó tárgyalásának egyes momentumai lekötik figyelmünket, felekezeti életünk szempontjából. A javaslat maga állandó figyelmeztetés lesz az

orthodox hitközségi alkalmazottak nyugdíjügyének rendezésére.

A kérdés elintézése azonban nem olyan egyszerű, de épen ezért okvetlenül keresni kell a megoldást, amely a törvény kényszere és az orthodox alkalmazott helyzetének szociális voltából tevődik össze. Ezt a megoldást követelő problémát a *Zsidó Ujság* nem fog megszűnni tárgyalni az érdekeltek összeegyeztetése érdekében.

Az orthodox hitközségi alkalmazottak relációjától eltekintve közérdeklődésre számíthat a népjóléti miniszter hatalmas beszéde javaslatára védelmére. Szónoklatában a katolikus pap és a szociálpolitikus kiegészítette egymást. Fejtegetésének alaptónusa az volt, hogy *vallási alapon* is lehet a társadalmi bajokat enyhíteni akaró, az élet elesettjeit támogató, egységes szociálpolitikát folytatni. És ha ezt oly melegséggel és meggyőződéssel hirdeti valaki, mint Vass miniszter, ugy ezt tisztelettel kell elhárítani minden zsidónak, sőt fokozott mértékben vallhatja azt a nézetet, hogy a Tórában lefektetett gondolatok, eszmék és intézmények még inkább alkalmazhatók a szociális kérdés megoldására, mint a miniszter által idézett tanítások. A miniszter ugyanis büszkeséggel mutatott rá, hogy a katolikus egyház már a középkorban az égbekiáltó bűnök közé sorolta a munkások jogos bérének

elvonását. A zsidó irodalomban kissé járatos embernek erre okvetlenül eszébe jut mindaz a gyönyörű tanítás, amivel a Tóra azon szavait: *aznap add meg a munkás bérét, ne szálljon le a nap nélküle, mert erre irányítja a lelkét* — illusztrálják, a még az ókorban élt talmudi bölcsek, a *Bovo Meczio* traktátusának több helyén. És lehet-e világosabban és szebben a munkának értékét és a munkás iránti humanitást gyakorlati példán bemutatni, amint ezt *Rav* tette 240 körül, amikor *Rabbo bar Chono* munkásai eltörték hordás közben a boros korsókat és ezért a munkaadó zálogba elvette a munkások ruháit. *Rav* így rendelkezett: „add vissza a ruhájukat”. — Hát ez az igazság? — kérdezték tőle. — Nem, de meg van írva: „járj a jó emberek útján” — felelte. Estefelé azután eljöttek a munkások panaszkodni — szegények vagyunk, nincs semmink, éhesek vagyunk. Amire *Rav* úgy döntött: „fizessd meg a bérüket. — Hát ez a törvény? — Nem, de meg van írva: „örizd meg az igazak ösvényeit” (*Bovo Meczio* 112). Hogy a hasonló tanítások százai nem csupán keneteljes kijelentések maradtak, mutatja a kodexirodalom. A talmud alapján a *Rambam* és a *Sulchon Oruch* idevonatkozó szabványai bizonyítják, hogy a munkásnak sztrájkjoga van, bérének biztosítására zálogjogával élhet. A talmud ideológiája szerint ugyanis az ember a teremtés koronája, tehát „minden ember felér a teremtés összes műveivel” és a munkás is *Avrohom*, *Jiczchok* és *Jakob* gyermeke.

És így tehát, ha a miniszter azt

mondja, hogy *ó-évangéliumi* gondolat, hogy: legelső az ember, az embernek van alárendelve a világ — *büszkén vallhatjuk bibliáinknak és talmudinak ezt a felfogást.*

Csak önmagunknak megnyugtatósára rögzítjük meg e gondolatokat, nem mintha azt hinnők, hogy a mai feszültséget ilyen megállapításokkal enyhíteni lehet. *Gál Jenő* képviselő idevonatkozó fejtegetései arról, hogy a zsidó erkölcs és a katolikus keresztény erkölcs között különbség nem lehet, vagy arról, hogy a monotheizmus felséges tanában egyesülni fognak a különféle felekezetek, sem képesek elvonni figyelmünket arról, hogy az új javaslat a

a zsidó kispolgárok ezreit igen súlyosan érinti.

Súlyosan érinti, különösen manapság, amikor a kedvezőtlen viszonyok folytán a mindennapi kenyer megkeresése a nép széles rétegeiben *probléma* tárgya lett.

Nem kecsesgató a polgárokra egy cseppet sem a miniszter ama kijelentése: „vegyék tudomásul, hogyha betevő kenyerüket kell megvonni, akkor is be kell fizetni ezt a járulékot.” A súlyos szavak értelmét nemsokára érezni fogja az existenciájáért küzdő kis zsidó, aki hive a talmudi kijelentésnek, miszerint: „a legnagyobb jótékonyság, ha az ember feleségét és gyermekeit eltartja” és inkább családját szeretné öregségi biztosítással ellátva tudni. Adja az Ég, hogy hiltestvéreink helyzete megjavuljon és akkor könnyebben fogják fizetni a biztosítási járulékokat, amint ezt jelenlegi helyzetükben tehetik.

A statusquo szervezkedés kilátásai

A statusquo szervezkedésről szóló nagyérdemű tanulmányát folytatja a frankfurti »Israelit« hasábjain Fischer Fülöp sárospataki főrabbi. Ez a kalommal felleveníti a »HITÓR«-ben 14 évvel ezelőtt közölt cikkét, amelynek megállapításai nagyjában most is megállják helyüket. Azt írja a jelzett cikkében többek között:

— »Statusquo zsidóság nem létezik! E szó üres cégér, mely alatt a legelésebb elmentek is megférnek. Van orthodox zsidóság, azaz olyan zsidóság, mely az írás és szóbeli Tóra i-teni eredetének és kötelező erejének elismerésén alapszik, mely egyszerűen a Sulchan Aruch kötelező erejét elismeri. S van neológ zsidóság, mely a zsidó teológiai tudományok terén az írás és szóbeli Tóra i-teni eredetének tagadásából indul ki (és ezen kiindulási pontnak megfelelő radikális bibliai és tradíció-kritikai eredményekhez jut, a gyakorlati té-

*) E szélsőséges jelző csak a reformneológ zsidóságot illeti. — Szerk.

ren pedig — teológiai felfogásához hiven — a Sulchan Aruchkal úgy bánik, mint a játszó gyermek lapdájával, majd ide majd oda veri azt. Ezen állításom nem önkényes axioma — I-ten adná, hogy az volna! — hanem a tapasztalatból leszűrődő történelmi igazság. A statusquo hitközségek pedig evvel szemben ég és föld között lebegnek, mint Moham d korporsója. Egyrészt a legszűkebb újításoknak is kaput nyit és a radikálisabb bibliakritikai álláspontnak hódoló lelkesülők vannak. Más részük pedig a jelenben még a Sulchan Aruchnak megfelelő intézményekkel bír. Rabbiát a pozsonyi jesiva növendékei közül választja.

Dr. Fischer főrabbi amellet főrlándzsát, hogy a vallásos statusquo rabbi beszéjék rá hitközségeiket az orthodox szervezetbe való belépésre és akkor: »meg lehetne találni a békés meg egyezéshez vezető utat, esetleg két autonóm orthodox hitközség koncedálásával.

Kitűnő munkatársunk ez utób-

Kitűnő minőségű

Hutter

ישר שזרזס שזפפן

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyárja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajpar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet körút 6. — Telefon: J. 451 — 92 93. 94. 408 — 92

bi konkluziója — nézetünk szerint — nem valósulhat meg, mivel — amint tudjuk — egy város területén két orthodox hitközség létezésére a minisztérium semmiképpen sem adna engedélyt.

Evvel kapcsolatban közöljük, hogy Sopron és Vác statusquo hitközségei nem óhajtanak belépni az új szervezetbe és így ez tekintélyes veszteséget jelent az új szövetségnek.

Lucky-fürdő

(Táttra) állomás Lipt. Tepia a fővárosiak által kedvelt üdülőhelyen
orth. **ישר penzió napli**
40 — 45 ck-ért

Gyermekek havi 160 pengőért nyernek mindennemű gondozást, fürdőt és ellátást beleértve. A már jelentkezett odaváló tanulók társaságában a német nyelv elsajátítása biztossra vehető. — Felvilágosítást nyújt!

Schiffer Izidor okl. tanító
Budapest, Almássy-tér 13. fsz. 6.

Talmudi aforizmák

A NAGY RÓMA.

Rabbon Gamliél, rabbi Eeazar ben Azari, rabbi Jozsua és rabbi Akiba utban voltak a nagy világváros felé már 120 métföldnyire tőle halották Róma zaját, zivaját. Sírní kezdett valamennyi, csak rabbi Akiba nevetett.

— Miért nevetesz? — kérdezte a többi.

— Miért sirtok? — kérdezte ő társait.

— Ezek a pogányok — felelték ezek a fáványimádók hat mások nagyok, biztonságban és békében élnek, mi pedig és a mi szentélyünk, I-ten trónusának zsámolya — szerte dűlve, tüzben, sárban

elpusztulva és ne sirjunk?

— Azon nevetek én, — feleli Akiba. Ha ilyen hatalmasok a fáványimádók, milynek leszünk mi, igazság hívői?

BÖLCSEK ÁLDÁSA.

Rabbi Simon ben Jochainál tanult egy este két idegen férfi, rabbi Jonathan és rabbi Jehuda. Mielőtt eltávoztak, elbucsuztak tőle. Mivel el nem végezték a városban dolgukat, másnapig ott kellett maradniok. Másnap megint bucsuzni mentek rabbi Simonhoz.

— Hisz tegnap este már elbucsuztatok tőlem — szólott csodálkozva a rabbi.

— Te tanítottad egyszer, bölcsmester — felelték neki — ha egy tanítvány elbucsuzott is már mes-

terőtől, de éjszakán át a városban marad, el kell mennie újra hozzá, bucsut venni tőle.

Rabbi Simon távozásuk után azt mondotta a fiának:

— Jeles férfiak ezek gyermekem, menj gyorsan utánuk, hogy áldjan meg tőged.

A fiu még elérte őket, csodálkozva kérdezték az idegenek:

— Mit akarsz tőlünk, gyermek?

— Apám azt mondotta: »siess utánuk és kérd áldásukat.

Az Idegenek meghatottan felelték:

— Adja I-ten, hogy vess és ne arass, hogy betakarítsál, de kinyigy semmit, hogy kinyigyél, de haza ne hozzál, pusztuljon el a házad, de álljon szilárdan otthon-

Amikor a rabbit atrocitások elöl meg kell védeni

— Pozsonyi tudósítónktól —

A pozsonyi neológ hitközség évtizedes vizáybán él dr. Funk Sámuel rabbiával. A vizálya oka, hogy az előljárásság sohasem respektálja a rabbi vallási aggályait, sőt egyes rendelkezéseinél a tendencia, hogy a rabbit lemondásra bírja. Sokszor folytak már ilyen irányban tárgyalások és az előljárásság hajlandó is lett volna nagyobb végkielégítésre, de a tárgyalások eredményre nem veztek. Most egy járásbírói tárgyalás során riktó megvilágításban áll előtünk az egész vizálya által támasztott vizálys helyzet.

A pozsonyi neológ hitközség pár év előtt szerződést kötött egy pozsonyi mészárosal huszszükséglete ellátására. A hitközség kötelezte magát egy masgiach állítására, amely masgiachot a mészáros fizetett volna. Az előljárásság ki is irt pályázatot s akceptált egy embert, aki egyszemélyben samesz, masgiach, sőt sojchet is volt. A rabbit azonban nem kérdezték meg. Mivel a mészáros azt állapította meg, hogy a neológ

hívek sem tartják megbízhatónak az új masgiachot, az előljárásság átírt a rabbihoz, hogy vizsgálja meg a már működő metszöt. A rabbi ezt megtagadta. Erre az előljárásság megparancsolt a többi két hitközségi metszőnek, hogy ők vizsgálják meg. Mit tehettek? Megtették. De erre dr. Funk mindhármuk sechitóját tilosnak nyilvánította. Ekkor a mészáros megtagadta a masgiach fizetését és ezt a szerződés lejártáig a hitközség eszközölte.

Most azután az utóbbi beperelte a mészarost. Az utóbbi tanuként kérte beidézteni dr. Funkot. A hitközség erre azt mondta, hogy a rabbi, mint hivatali személy csak »felsőbb hatóságának« engedélyével tehet tanuságot. A rabbi maga a »konzervatív rabbi egyesületet« (amely a nem orth. rabbiakat tömöríti a Stejn, nagy-szombati statusquo főrabbi elnöklete alatt álló egyesületbe) jelölte meg felsőbb hatóságnak.

Az egyesület elnöke a legnagyobb meglepetésre nem adta

meg dr. Funknak az engedélyt a tanuságtételre, még pedig igen érdekes és jellemző indokolással. Azt mondta ugyanis a rabbi egyesület elnöke, hogy a pozsonyi hitközség elnöke (aki egyszer mind elnöke a most megalakult hitközségi szövetségnek, a melynek statutumai szerint a rabbi szövetség vallási ügyekben döntő fórum) tul teszi magát a vallási előírásokon, a rabbi működését teljesen ignorálja és így a rabbi a saját érdekében eltiltandó a tanuzástól, mert vallomása után esetleg még súlyosabb atrocitásokra kell elkészülnie, amilyenekben eddig is volt része előljárássága részéről.

Természetesen egy ilyen kijelentés negative is nagyon sokat mond és most érdeklődéssel várják, mi lesz a bíróság ítélete.

A magas Táttra
klimatikus gyógyhelye

Alsótátrafüred!

Egyetlen megbízható orth. kóser penzió, elsőrangú konyha és kiszolgálás. Feinótt leányok kíséret nélkül felvétnek. Egész éven át nyitva. — **Schreiber Mór** bérlő, **Alsótátrafüred** Lázár villa.

Wesilla mosás a legideálisabb

nod, ne legyen rendben asztalod és új esztendőt ne láss sohasem.

Szomorun ment haza a ifu

— Nemcsak, hogy meg nem áldottak az idegenek, de meg is átkoztak.

— Miért, mit mondtak? — kérte a bölcse rabbi.

A fiu elmondotta az idegenek mondását.

— Édes fiam, áldd meg a te áldódat, akik csupa áldást mondtak. Halljad: Hogy vess és ne arass, azt jelenti: legyenek gyermekeid, de meg ne haljnak. — Hogy betakaríts és ki ne vigy semmit, azt jelenti, hogy fiad hozzanak asszonyt a házhoz, de özvegyekké ne legyenek. — Hogy kinyigyél és haza ne hozzál, azt

jelent: legyenek vejeid, de lányaid ne térjenek haza a házadba. — Pusztuljon a házad de szilárdan álljon otthonod, azt jelenti: ez az élet rozoga ház, a tulvilági élet az örök szilárd épület. — Ne legyen rendben az asztalod, azt jelenti: sok gyermeked legyen, akik miatt ne legyen rend az asztalon. — és ne láss új esztendőt, azt jelenti, hogy a feleséged veled éljen mindhalálig, hogy ne légy kénytelen soha újra megnősülni.

ARANY KENYÉR

Nagy Sándor hódításai közben Afrikai városához érkezett. Önálló kis államocská volt, amelyben különös törvényeik érte mében csak asszonyok laktak.

A nagy hódító háborút akart indítani ellenük. Az asszonyok kizentek hozzá a városból:

— Nem sokra mégy velünk. Ha bennünket versz meg, azt fogják mondani az emberek: ime a nagy hódító, aki asszonyokat győzött le; ha meg mi győzünk te téged, azt mondja a világ: ime a nagy hódító, akit még az asszonyok is levertek.

— Adjatok legalább kenyereket, felelte nekik Nagy Sándor.

Hoztak is kenyereket szint az aranyból, szinarany asztalon.

— Megbolondultatok, kérde ingerülten Nagy Sándor, nálatok talán aranyból való kenyereket esznek az emberek?...

— Hát csak lisztből való ke-

Vallási toleranciát kérünk

A helytelen zsidó nevelés és az asszimilációs hajlam, amely hit-testvéreink egy részénél mutatkozik, késztet arra, hogy a most már komolyabb méreteket öltő térítési mozgalom ellen a »Zsidó Ujság« hasábjain szót emeljek. Szerintem az orthodoxia sem szemlélheti jólbe tett karokkal a térítő sajtó »munkáját«. Elsősorban rámutatok az antiszemitizmus vádjainak a tapasztalására. Hát oly kópósak lehetnek egyszerre azok a zsidók, hogy érdemes érettnük a főpapságnak összefogni és óriási propagandát kifejteni? Hát az a pár csepp keresztvíz képes lemosni mindama »szennyet« és »faji jelleget«, amiket a zsidóságnak tulajdoniának?

Nemrég ünnepeltük a könyvitárolás ünnepét. Azt az ünnepet, amelyen a Tóra adatott Izraelnek, az egész világ társadalmi erkölcsének alappilléreje. Ugyanakkor olvastuk Ruth könyvét, amiből bölcsseink levonják a tanulságot, hogy háromszor kell visszautasítani a zsidó hitre áttérni szándékozót.

Ez az igazi tolerancia. Ha átvették a zsidóságtól a Tórát, átvehették a zsidóság sarkételévé lett vallási türelmességet. Minő

nyér kell, felséges urunk? Mi balga asszonyok azt hittük, hogy olyasmit otthon is találás, azért nem kell, hozzánk fáradnod. Nagy Sándor elvonult Afrikából, de távozása előtt azt iratta a város kapuira: Afrikába kellett jönnöm, hogy ész és csalafintaságot töltsék az asszonyoktól...

A VÁROS FENNTARTÓI.

A főiskola kiküldött néhány jeles embert az országba, hogy ellenőrizze az egyes községek oktatását. Ahol kell, állítsanak fel iskolát és gondoskodjanak mindenhol az iskolák fenntartásáról. A felügyelők eljutottak egy vá-

gyönyörűen kezdi a 137. zsoltáros: »Milyen jó és milyen szép, ha testvérek együtt lakoznak« és milyen időszerűen és tanulságosan végzi: »mert csak ott rende-

li az áldást a mindenség ura«. Vallási toleranciát kérünk, azaz a szerény megjegyzéssel, hogy az uraknak sokkal erkölcsösebb dolog volna a térítő sajtó helyett a keresztény árvákat és özvegyeket támogatni!

Schück Dávid, nemesszalóki főrabbi.

Az okosok útja . . .

Egy öreg barátom mondotta nekem a következő igen jellemző történetet:

Két fiatal diák egykoron együtt végezte tanulmányait. Az egyik már az alsóbb osztályokban is kitűnt eszésségével és tehetségével. Idők folyamán a kétjük között lévő tehetségbeli különbség mindinkább kidomborodott, mert míg az egyik mindvégig kitűnően végezte iskoláit és könnyen jutott az orvosi diplomához, addig a másik, aki ugyancsak orvos lett, rendkívül nehezen vergődött keresztül a vizgákon. Idővel a két kolléga egyazon községben telepedett le és... csoda történt. Míg a tehetséges és tudós orvosnak alig volt egy pár páciense, addig a másik majd meg szakadt a sok dologban. Sokáig töprengtet a kiváló és okos orvos,

de nem talált magyarázatot a rejtély megfejtésére. Egy népünnepély alkalmával az emberrengésben ráakadt barátjára és most már öhozzá fordult problémájával.

— Hisz te is jól tudod — ugymond — mennyivel tehetségesebb vagyok, mint te. Többet és jobban tanultam náladnál. Mondd meg kérlek miért van az, hogy az én rendelóm üres akkor, amikor a tied tömve van?

— Ugyan nézz itt körül — felelte a másik — nem tudnád megmondani, hogy e sokszáz ember között mennyi a tanult és okos ember?

A tudós orvos erre most jól szemügyre vette az óriási társaságot és végre fejcsóválva felelt.

— Az én nézetem szerint legfeljebb tíz okos ember van közöttük.

— Hát kérlek alássan—kiáltott fel emez, szinte diadalmasan — meg van oldva a rejtély. Az a tíz okos ember hozzád jár, a többi meg énhozzám.

Én is sokat törtem már a fejemet azon, hogy miért oly üresek tanházaink: a bész-hamidrosok és miért telnek meg a kávéházak és egyéb szórakozó helyek? És cszembe jutott az említett tör-

Balatonboglár

balatonparti „Három a kislány” villában szigoruan

כשר **PENSIO** כשר
május elsején megnyit.

Elsőrendű konyha, méltányos árak. — Előszobában 20 százalék engedmény. — Értekezni a tulajdonosnál is: Bácskai, V., Arany János-u. 33. szám. — Telefon: Teréz 259-92.

Ben Azai.

Az automobilkirály legyőzője és meggyőzője

Amerikában egy társaság emlékéremet alapított oly célzattal, hogy azt minden évben oly férfinak adja, aki a legnagyobb érdemet szerezte az elmúlt évben a zsidóság körül. Erre az évre az érdem Áron Schapiró, ügyvéd kapta meg, mert a Ford elleni harcban olyan bátor magatartást tanúsított. Az a hosszú harc, melyet Schapiró folytatott az internacionális antiszemitizmus pénzlejtője, Henri Ford ellen, még mindenkinek élénk emlékezetében van. A jury tagjai, akik nagyobbára újságírók és így alkalmuk volt ezen harc kulisszatitkaiba is bepillantást nyerni, egyhangulag megállapították, hogy Ford visszavonulása és szakítása az antiszemitizmussal jó részt Schapiró öntudatos fellépésének köszönhető. Az érdem ünnepélyes átadása egy nagyobb-szabású bankett kapcsán történt melyen Schapiró hatalmas beszédben számolt be a harc körülményeiről. A beszédet rádióon egész Amerikában hallani lehetett.

Orth. kóser étterem

Békéscsabán.

Holländer Izidor

Békéscsaba, Tátra ucca 13. sz.

Telefon: 209.

Két ur részére egy csinosan berendezett szoba áll rendelkezésre.

ténet. Tény az, hogy a meggyőződéses, vallásos zsidók — majdnem kivétel nélkül — tóratudósok. Tény az, hogy a Tórában való művelődés vallásosítja az embert, még azt is, aki különben jó adag világi műveltséggel is bír. És tény az, hogy az igazi művelt ember mindenkor — a tanuláson keresztül — az igazságot keresi.

És ha a tényeknek tudata mégsem sarkalja — a vallási könnyel-

műségükért — magukat művelteknek nevező zsidókat arra, hogy megismerkedjenek — a legfőbb igazságokat magában rejtő — tóratudománnyal, vajjon ez nem elég bizonyítéka-e annak, hogy a bész-hamidros-ba az okosak útja vezet? De az okosoké — ezután — csakis oda!

Valóban érdemes volna ezen egy kicsikét gondolkodni.

Memosél mesólim.

A bulgáriai zsidók a földrengés után

Wesilla mosás a legtakarókosabb

Megrendítő rajzát olvassuk egy angol lapban annak a rettenetes szerencsétlenségnek, amely a bolgár földrengés következtében a filippopolisi hitközségre szakadt.

A zsidó-negyed megrendítő látványt nyújt. Mindenütt romok, amerre a szem ellát. Nyomor és szükség kiált minden oldalról az ember felé. A fedél nélkül maradt szegény zsidó családok az utcákon s tereken vékony sátrak alatt húzódtak meg, vagy pedig szegényes rongyaikon vetették meg nyomoruságos fekhelyüket. Az atyák munka nélkül állnak. Az anyák kétségbeesve vonszólódnak ide-oda, gyermekeik meztláb járnak s egy falat kenyert sincs.

S hogy a szenvedések láncolata teljes legyen, állandóan hűvös-borus idő uralkodik, havaseső esik s megtépázza, megdermeszti a szerencsétlen szenvedőket. A segítő missziók nem is tudják, hol kezdjék meg a segítséget. Mert mindenre van szükség: kenyérre, fedélre és ruhákra, mert a ruházat a szüntelen esőtől és sártól, már csak rongyokban lóg a sze-

rencsétlencen. Igen égető a munkanélküliség megszüntetése és valamilyen kereseti forrás megteremtése a hitközségi alkalmazottak részére. Mert a hitközségi pénztár teljesen üresen áll s az alkalmazottak a szó szoros értelmében koplálnak. Az elpusztított három templom iskolák felépítésére természetesen még csak gondolni sem lehet, amíg a szerencsétlenség éhségét nem csillapították.

A bulgáriai zsidók az amerikai „Bené Berisz” páholyok segítségével és az amerikai joint hosszulejárati kölcsönében biznak, különben teljesen kétségbe kellene esniök.

Nagymaroson elsőrendű orthodox **עֵבֶדְכֹסֶט** esetleg 1-2 személy részére **egész penzió** kapható.

Schwarz Ignác L.
budapesti lakodalom és disz-
ebéd vállalkozónál.
NAGYMAROS,
Ferencz József-ut 36. szám.

Leányok és fiúk nyaraltatása
CIRKVENICÁN
Gondos felügyelet. Orth **עֵבֶד** ellátás. Részletes prospektust küld
Reichmann Mór
tanító, **Kecskemét.**

Budapest. Orth. kóser vendéglő! Gleichenberg.

Ezuton hozzuk tudomására igen tisztelt vendégeinknek és a Gleichenbergben fürdőző közönségnek, hogy **Gleichenbergben éttermet és szállodát nyitottunk.**

Törekvésünk a jövőben is odairányul, hogy az igen tisztelt közönség a rituális követelményeknek minden tekintetben megfelelő, ízletesen készített ételekhez jusson.

Goldmann Étterem, Bpest, Kazinczy-u. 57. — Gleichenberg, Hotel Theresienhof.

Végig a biblia 5 könyvén

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

II.

Ha képét akarjuk látni Izrael hit-hűségének, Tóra iránt való hódolatának, emlékezzünk vissza csak egy küssé apáink és anyáink életére.

Szentély volt az ő életük, templom az ő lelkük. A zsoltáros szavaival kelt fel kora reggel a családapa és imára ébresztötte gyermekeit; „Mint örvendezem én, midőn azt mondják nekem: I-ten házába menjünk.“ — Ima után munka következett, szorgalmas, becsületes munkálkodás. S ezen munkálkodásnak és fáradozásnak eredményéből, gyümölcseiből a támogatásra utaltaknak is bőségesen juttat. Szent oltár volt a terített asztal oltárrá avatta-szentelte az ebédhez hivatalos szegény. Oltárrá avatta az ebédeltőti és utáni kézmosás és ima. Az est beálltával szent (anházzá, bész-hamidrossá változott a legegyszerűbb zsidó embernek lakása is. Asztal mellett ült és tanulatott az apa valamely vallásos tárgyú széferből és oktatta-szoktatta gyermekeit tórára, i-tenfélelem és zsidóságszeretetre. S ott ült édes meghitt körben az anya és szent történetek és elbeszélésekkel nemesítette a leánykák kedélyvilágát.

Oh, hát még mik voltak a szombat s zsidó ünnepnapok azon korban, midőn még nem más felekezetek pihenő és ünnepnapjait ülték meg maguk a zsidók is. Oh, szívem sir, lelkem zokog, kifejezhetetlen kínban vergődik eszményeimnek ragyogó világa, ha a bántó ellentétet szemlélem a mai és hajdani szombat és ünneptartás között. Oh, mi volt a szombat?! Eltűnt édenkertből ittlejtett üdvözsa, menyországnak földre lehelt testvéri csókja, I-ten és ember közötti békének, összhangzatosságnak bűvös dallamú visszhangja, csalogány szavú éneke. Égfele szárnyaló léleknek ujjongással kísért diadala a test fölött, szellemvilágának diadaloszlopa a földiesség, az anyagiasság fölött.

S amidőn a dicső multnak fényözve képtől a sivár jelenre téved

szemem, kísértetbe jövök, hogy lángszavakkal ostorozzam a kór ferdeségeit, korholni, ostorozni szeretnék, de nem, nem — mégsem! — imára nyilnak ajkaim.

Uttalan sivatagban tévelygett egy vándor, — beszél a midras, — éllenszomjan. Végtére mégis egy fára akadt. Zamatos, édes gyümölcsű, árnyékos lombzatú fára, tövében pedig a fának kristálytisza forrás bugyog fel és nyujt üdítő, éltető italt. Letelepszik tehát hűvös árnyékában e fának, kedvére eszik a fa édes gyümölcséből s szomját csillapítja a forrás vizével. Jól kipihen magát, aztán újra utnak készül. Ekkor búcsút vesz a fától: „Oh mit szóljak te fa, mivel áldjalak meg? Szép legyen a törzsöd? Hiszen szép az. Édes legyen gyümölcsöd? Édes az. Forrás öntözze gyökereidet? Az is meg van. Mond tehát, hogy mivel áldhatnád meg? Oh, nem marad más kívánni valóm, csak az, vajha

Egy eltemetett remény

— Soproni tudósítónktól —

Több, mint egy heti szenvedés után lehelt kilelkét az itteni »Erzsébet« kórházban, v. kbélgyulladás okozta komplikációk következtében Juda Léb Pfeilschuss a czéhlemi jeiva kiváló növendéke. A nagy reményekre jogosító ifju csak 3 héttel ezelőtt érkezett a czéhlemi jesivába, hogy a már Bánffyhunyon szerzett tudását még nélkülözések árán is kibővítsé és már ezen rövid idő alatt is feltűnt lankadatlan szorgalmával és kiváló tudásával.

Éjt nappallá téve merült el a

Szombati barcheszért, mindennapi kenyérért az út csak **ENGLÄNDER-hez** vezethet **VIII., Aggteleki-utca 16. — Sólét orth. felügyelettel**

Ceres-ételzsir

orth. a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajpar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körut 6.
Telefon: J. 461—92, 93, 94. J. 408—92

hajtásaid is hozzád hasonlitanának“.

Ti megdicsőült őseink, kiknek életfája itt lenn a földben vert gyökeret, de lombkoronája immár az égben van, kiknek tesii része a földnek lett osztályrésze, de kiknek halhatatlan lelke a mennyek országába szált fel — oh, minő szép volt a ti életfátok, szent Tóránk élővízei öntözték meg gyökereit, enyhe árnyékot nyujtott a lombzata, édesek voltak a gyümölcsei, I-ten és embereknek egyaránt tetszelősek és kedvesek.

Vajha hajtásaitok is hozzátok hasonlitanának, vajha az ő életük is szentélyévé válnék az Örökkévalónak templomává a Tórának!

talmud tengerébe és ügyet sem vett a már benne lappangó gyilkos kórra, míg a zágyba em dőntötte. A megboldogult győri szülők gyermeke, özvegy édesanyjának reménysége és büszkesége volt.

Vasárnap pitemetése a tóra tiszteletének megható, felemelő és vigasztaló képét mutatja. Megjelent Sopron zsidóságának serejava, főt. Grünwald főrabbiával az élén, Győr szülővárosánál és Donáth Sámuel; a czéhlemi és a Tomché Jesivosz képviselőiben főt. Snyder főrabbi, illetve

A snorroló bócher és a snorroló sojchet

(Levél a szerkesztőhöz)

A Zsidó Ujság dicséretes következetességgel küzd a jesivabócher helyzetének megjavításáért. Nincs zsidó, akinek érzeke van a zsidóság örök értékeiről, aki ne látná be e kérdés fontosságát. De a gondolkodó zsidó előtt ép olyan fontos a kehiló, a hitközség fennállásának és fejlődési lehetőségének kérdése. És itt nem a hitközségek szervezeti ügyeiről beszélünk. Ez törvényileg igen jól van elrendezve és a törvény rendelkezési szerint az országos központi irodánk érdemes vezetősége nagyszerű munkát végez. A kehiló belső életét érintem e sorokban. Pelső, egészséges kehilóélet csak

megfelelően dotált hitközségi tisztviselők

mellett lehetséges. E tekintetben egyes hitközségekben még mindig lehetetlen viszonyok uralkodnak. Vannak hitközségek, ahol a sojchet havi fizetése egy-száz pengő. A samesz fizetése sok helyen 40—50 pengő. Hogyan lássa el az alkalmazott kifogástalanul hivatását, ha fizetése még kenyérre sem elegendő?

A törvénynek hála, teljesen megszilárdult az elemi iskolai tanítóknak és rabbiknak állása. Ellenben a talmudtörái

melamed helyzete jogilag a lehető legbizonytalanabb.

Anyagilag pedig sokszor olyan rossz, hogy a legszükségesebbre sem elegendő. Tudok eseteket, amikor a jövő nemzedéknek a tóratanuláshoz való előkészítője, a Talmud-tóra melamedje egy félévre 320 P-t kap. Milyen generáció nevelhető ilyen anyagi gondokkal küzdő hittanítókkal? Vechén laj jéosz bejiszroél. Ilyenek nem szabad előfordulni!

Bizonyos az, hogy a snorroló bócher szégyenelt a zsidóságnak, de a becsületben megőszült munkájában lerokkant és snorrolásra kárhuztatott öreg sojchet, akinek azonkívül még nagyszámú családja van, nem kevésbé szegénye a zsidóságnak és szomorúsága az erkölcsnek.

Az ország törvényhozása a tisztviselők helyzetét akarja megjavítani, agkori ellátását intézményesen rendezi. A hitközségek vezetőinek ezt nem szabad tétlenül szemlélni és átengedni a kezdeményezést a világi hatóságnak. A neológ hitközségi tisztviselők is biztató ígéretek kaptak. A

mi orthodox vezető férfainké a szó!

Illetőleg nemcsak a szó, hanem a cselekvés. «Veim loj achsov émoszaj—ha nem most, hát mikor?»

Egy hétgyermekes sojchet.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

Siófokon
orth. **penzió**

Blau Jónás-né

személyes vezetése mellett megnyit. Izzetes házikoszt. — Menürendszer. Ujjonnan butorozott szobák.

Referencia a bpesti orth. izr. hitközség rabbinátusánál.

Bővebbet: **Blau butorület, Budapest Podmaniczky-u. 18.** — Tel. T. 126-96. vagy **SIÓFOK,** Vilma-telep, Heinrich Ferenc-ucca 1. szám.

Orth. **CSER** tortalapok. Nápolyi és csokoládé különlegességek. Dessertek

WEISZ MÓR, keksz-, kétszersült és teasütemények gyára
Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: J. 423-65.

Miért?...

— Orosz helyzetkép —

Van nekem egy aranyzókehajú, álmodozószemű fiacskám, ki, ha csak megpillant, körülöttem minden kérdések tárgyává válik. Kérdései többek közt például így hangzanak:

— Miért kék az ég? Hát az éjszaka miért oly sötét? Min csüng az égboltozat ott fenn?

Mindezeket tudni szeretné, kis aranyzókehajú fiacskám. És ime még néhány kérdés:

— Hogyan született az első ember? Miért kell az égnek fehéreknek, a cipőnek pedig feketének lenni? Ha mindent csak pénzért lehet megvásárolni, akkor a legelső ércpénzt, miután az a pénzverdét elhagyta, mivel vásárolták meg és mily módon jutott forgalomba, illetve az emberekhez, kik azelőtt pénzzel nem rendelkeztek? Hát a zsidó pék odakünn a kapu előtt, miért nem hagyja már abba a kenyérkeresést? Hisz van már elég enivaló kenyere?

Oh, I-tenem, de kedvesek az ő „miért”-jei; bár némelykor zavarba szoktak hozni. Gyakran olyanok, hogy lelki gyötrelmekről sajnálva, sirnom muszáj, mint kis gyermek, ha őket hallom. Le kell sütnöm a fejem csupán szegényből és szívem olykor összezsugorodik, fáj... Néha meg kénytelen vagyok a következőket teletelni halkan: »Ha idősebb leszel fiam majd megtudod...« És mialatt hazudok érzem, hogy valami fojtja a torkom. Mert hiszen jól tudom, ha idősebb is leszel, akkor sem fogja megtudni. Hisz magam sem tudom, holott már jónéhány évtized nyomja a váll m...

Oh, e kérdések, e mély és felelet nélküli kérdések. Megfagyasztják a vért ereimben! Némely kérdés hallatára, hirtelen lédércnyomás nehezedik lelkemre, izzó forróság járja át valómát és iszonyu félelem vesz erőt rajtam.

Csengetnek! Bevánszorog egy ütött-kopott ruhájú, összezsugorult, didergő zsidó, lekonyult fejjel és nehezen lihegve. Ném is kellett kérdezniem: hová való? Már megpillantásakor felismertem benne a kievi menekültet, ki — amint azt később megtudtam — éjjeltájt volt kénytelen elhagyni lakóhe-

lyét annak idején, amikor a vérszomjas kozákok »vadászatot« indítottak a város zsidói ellen. Egy óra hosszat tartó szivettépő panaszkodás után a rongyokba burkolt és csapzott szakállu, világgá kergetett zsidó, megkönnyebbülten távozott. Kisfiam kérdései e látogatás által, csak természetes, hogy megszapordtak:

— Miért üzték ki e szegény zsidót Kievből?

— Mert — kezdem resteltem és nyomott hangulattal — mert nincs joga abban a városban lakni.

— De miért nincs joga abban a városban lakni?

— Mert — feleltem ismét meg-rázkódva és rémeket látó, könnybelábadt szemekkel — mert abban a városban csak... — és magam sem tudtam mit feleljek tovább, — mert a zsidó oly szerencsétlen, hogy zsidónak született.

— Miért van csak nemzsidónak joga ott lakni és miért nem a zsidónak is?

— Mert, — kezdem újból, megindultságtól reszkető hangon, — mert... — és érzem, hogy jég hideg borzalom járja át testem anélkül, hogy fogas kérdésére bármilyen felelet eszembe jutna, — mert a zsidó, zsidó...

A rá következő napon apósom bevásárlás miatt Pétervárra utazott. Magával vitte Mitkát, a háziszolgát is, hogy ott segítségére legyen. Természetes, hogy apósomat, zsidó létére két nap múlva kiutasították Pétervárról. Csak Mitka, mint nemzsidó kapta meg a továbbtartózkodási engedélyt.

Kis, mindenre kíváncsi fiam tudott az utazásról, sőt a kiutasításról is és így nem csoda, hogy ennek okát is szeretne volna tudni.

— Miért küldték vissza nagyapót Pétervárról és miért különb a Mitka, hogy ottmaradhatott?

— Mert nagyapó zsidó, Mitka pedig nem.

— De hisz nagyapó az én nagyapám, Mitka pedig csak Mitka?

— A nagyapó — folytattam —

igaz, hogy a te nagyapád, de Mitka mégis Mitka!....

Néhány napra rá az a vér-fagyasztó hír járta be a falut, hogy egy zsidó anyának könyörtelenül elvették apró gyermekeit és időn országba hurcolták. Csak a kétségbeesett, gyermekeitől megfosztott anyának engedték meg az otthonmaradást. Kíváncsisággal telt fiam agyatorló kérdései, természetesen újból megkezdődtek. Ő ugyanis tudni akarta, hogy miért történt e nagy kegyetlenség? Az anyjuktól megfosztott gyermekek száralomra méltó esete, nagyon foglalkoztatta gondolatait.

— Gyermek... anyjuktól elrabolt és idegen országba üzött gyermekek... Miért? Miért? — kérdezte könnyektől folytalan és izgatottságtól reszkető.

— Ha idősebb leszel fiam, majd megtudod!

És, ha majd idősebb leszel, vajon tudni fogja?... ..

A gettóban nemrég kiűzött a kolera. Zsidó orvosok kétségbeesve siettek menteni, gyógyítani és a szerencsétleneken segíteni — de minden hiábavaló, mert minden mentési kísérlet hatóságilag szigorúan tiltott, úgy, hogy kénytelenek nézni, hogyan ragadja testvéreink közül áldozatait a pusztító járvány.

— Miért?... Miért?... kérdi fiam feljajdultan... — Én meg megindult lélekkel és fájó szívvel felelem:

— Mert... mert... — és annyira elvesztem önuralmam, hogy felelet helyett összevissza hadarászok.

Uram I-tenem!! Mit akarnak kis szerencsétlen fiamtól? Miért méltelyezik meg e tisztá, finom lelket? Miért rabolják el tőlem e gyermek ártatlan szívét? Miért? Oh miért?.....

D. Friedmann orosz-zsidó költő után héberből:
Müller Jenő,
pozsonyi rabbijelölt.

SCHÜCK
orthodox fiuinternátus
Budapest, VII., Kertész ucca 32.
Bentlakó diákoknak.
Szeretetteljes gondosság.

Hófehérre csak Wesilla mos

A zsidó tömegek szegénysége

Hogy a zsidó lusta, a kézimunkától menekülő uzsorás, az olyan általános »igazság« az antiszemita világban, mint az, hogy a bolsevizmust is, a kapitalizmust is, a zsidók csinálták... Hogy mennyire igaz ez, mutatja az a zsidó betűs közlemény, melyet most kaptunk Berlinből. Címe: „ORT.-Jedies erausgegeben für den Zentralverwaltung für Farband für Melocho ün Erdarbet ba Jüden“. Az értesítő tehát az ORT társaságtól ered, (Berlin W. 57. Bülowstrasse 90.) mely kézműipar és földmivelés által produktíválni akarja a zsidóság páriasorban sanyúlódó rétegeit. A közlemények kizárólag zsidóknak szólnak — héberbetűkkel vannak nyomva — a védekezési szándék ki van tehát zárva. És szólnak arról a rettenetes küzdelemről, amelyet a zsidóknak vívniök kell egész Keleteurópában. A lengyel földmives-kolóniák egyikeről a referens a következőket jelenti: „A tél hat és fél hónapig tartott, az állatok megették minden takarmányt és így a gyarmatosok lebontották a házaikat befedő szalmazsupokat s ezzel tartották a barmot. Remélik, hogy ősszel lesz annyi felesleges szalmájuk, hogy befedjék házaikat. És ha e reményük nem valósulhat meg, kénytelenek lesznek tetőnélküli házakban tölteni a zord telet.

A mostani generáció nem ismeri már, de igen nagy szenzációt keltett, amikor vagy 30 év előtt megjelent egy könyv „Kazár földön“

cimmel, amelyben Bartha Miklós úgy állítja be a máramarosi zsidókat, mint vérszopó elemek, akik meggazdagszanak a szegény parasztokon. Az akkori magyar kormány csinált is „ruthén-akciót“ a zsidók ellen. Hogy a zsidók milyen uzsorások, az kiderül abból a referátumból, amelyet egy zsidó ügyvéd, dr. Fischer József tartott a Joint amerikai segélybizottság vezérigazgatója előtt. A Joint vezérigazgatója Dr. Bernhard Kahn ugyanis most sorralátogatja azokat a vidékeket, ahol Joint-intézmény van. Meglátogatta többek között az iklódi „talmüd tajro im derech erecz“ jesivát s megigérte, hogy pártfogásába veszi. A kolozsvári összejövetelnél a referens azt mondta a „kazárok“-ról:

— A máramarosi zsidóság java része erdő- és mezőmunkásból állott. Ezek a munkások az új határok következtében elvesztették munkakalkulukat. Sem erdőmunkára, sem bányamunkára nem mehetnek, minthogy a bányák és erdők Csehszlovákiához csatoltattak. Csak egy kis töredéke az itt zárt tömegekben élő zsidó parasztnak tud megélni

nehéz munka mellett nagyon szűkösen. Egész falvak zsidó lakosai valóságban éheznek, járványok tizedelik meg őket és gyakori jelenség, hogy a hideg beálltával egész családok hónapokon át nem hagyhatják el kuckóikat, mert nincs ruhájuk. Kéri, hogy a jobb viszonyok között lévő amerikai testvérek segítségével emeljék ki a máramarosi zsidóságot irtózatossorsából.

Israelers orthodoxes
נשר RESTAURANT
Bad Trencsénteplic Slovakei
vis-a-vis der Elektrischen Haltestelle
ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche u. solide Bedienung gesorgt.

Miskolci Izr. Fiúnevelőintézet

Miskolc, Vay-ut 18.
gyermeknyaralattása
tanulásban kimerült, ideges, gyengén fejlett, rosszul étkező gyermekek részére.
Középiskolai tanulók internátusa
A miskolci orth. izr. hitközségi polgári fiúiskola, a ref. reálgimnázium, a m. kir. áll. főreáliskola és a m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola igazgatóitól ajánlva.
Vallásos nevelés.
Teljes ellátás, napi ötszöri étkezés, correpetálással, havi 100 P. Tájékoztatót készséggel küld az igazgatóság.

Orth. נשר **Gyermeküdülő** Orth. נשר
a Magas Tátrában, **FELSŐRUZSBACH-FÜRDŐN** (Szepes m., 758 m)
Napi ötszöri étkezés, lakás, villanyvilágítás, felügyelettel **35 csK** (P 5.80)
Felvilágosítást nyújt DR. SOMOGYI SÁNDOR, KUPELE VYSNÉ RUZBACHY
(június 15-ig PODOLINEC, via Poprád.)

Szigoruan kóser

Szigoruan kóser

G. Lichtenstein étterem

Tel.: 833—76. **MILANO, Corso Róma 42.** Tel.: 833—76.

HIREK.

NAPTÁR

Sabosz. *Selach-lechó*, Szivan 28
 — *Rojschojdes* bencsolás —
 Sabosz kezdete (Bpes): 7 ó. 35 p.
 „ kimenetele .. : 8 „ 30 „
 Hétfőn és kedden: *Rojschojdes Tamúz*

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postaditván megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja beföldön postatakarékpénztári csekk útján (50.791 sz.); külföldön pedig nemzetközi postautalványon esz-közölhető. — Romániában az előfizetési összeg (évi 600 lei) az Anglobankhoz Nagyváradra küldendő „Groszberg Jenő, Oradea” folyószámla javára.

— A tiszaöldi pap Békécsaba új főrabbija. Több mint 2 éve annak, hogy Klein Károly főrabbi Békécsabát elhagyta és a kismartoni rabbiszéket elfoglalta. Azóta a fejlődésnek indult csabai orth. hitközséget hátrányosan befolyásolták a jelenségek, amelyek egy szellemi vezető nélkül álló hitközséget jellemzik. Ezen kedvezőtlen állapotot megszünteti a békécsabai rabbi-pótválasztás, Emlekezetes, hogy a 3 héttel ezelőtt megejtett rabbiválasztáson az akkori 3 jelölt közül egyik sem nyerte el a hitközség alapszabályai által az első választásra előírt kétharmad többséget. Így aztán *Szófer Herman* temesvári és *Tiegermann Ignác* tiszaöldi főrabbi között, akik akkor a legtöbb szavazatot kapták, pótválasztásra került sor, amelyről a következő békécsabai tudósításunk számol be: „Hitközségünkben a rabbi pótválasztás f. hó 10-én lett megtartva, *Fonféder Mózes* hitk. elnök vezetése mellett. Mindkét párt hívei igen szívós küzdelmet fejtettek ki, amelyből végeredményben *főt. Tiegermann Ignác*, tiszaöldi főrabbi ur került ki győztesen. A választási eredményt, annak kihirdetése után, az ellenpárt is megnyugvással tudomásul vette és az új főrabbit a hitközség tagjai általános, lelkes éljenzéssel ünnepelték.”

— A „Budapesti Kerületközi Talmudtóra” tudvalevőleg számos iskolát tart fenn a fővárosi közsé- gi iskolásgyermekek ingyenes hitoktatása céljából. A kitűnően bevált altruisztikus intézmény jó-

résben *Groszberg Lipót* megboldogult főszerkesztőnk lankadatlan munkáját dicséri, amit a Talmudtóra létrehozása körül annak idején kifejtett. — Az elmúlt vasárnap tartotta a Hunyadi-tér 3. sz. alatti *Mazkir Nesomojsz* egyleti templom Talmudtóra mintegy 60 növendékének vizsgáját dr. *Deutsch Adolf* igazgató jelenlétében. Valóban lélekemelő volt meggyőződni a — tulnyomó részben — vallás- talan szülők gyermekeinek ismeretéről a bibliában, imákban és a szertartásokban. A nagyszerűen sikerült vizsga után *Deutsch igazgató* és *Eckstein* egyleti előjáró lelkesítették a gyermekeket a további szorgalomra. *Klein Ignác* cipőgyáros pedig 23 pár cipőt osztott széjjel a szegény és árva gyermekek között; míg a templomegyesület *Kojl Jakov* imakönyvekkel jutalmazta meg a jeles tanulókat. — Az iskola örvedetes sikere a templom előjáróságának, elsősorban *Loschitz Ferenc* elnök érdeme, valamint *Lipschitz M.* hitoktató kiváló pedagógiai munkásságának eredménye.

— Az állami rabbisegélyek folyósítása folyamatban van. A rabbi működési idő és család nagysága szerint több kategóriába vannak sorolva. Az orthodox központi iroda községek szerinti alfabetikus sorrendben küldi be a rabbiknak a nyugtákat aláírás céljából és a nyugta visszaérkezése után folyósítja az összeget.

ארטה. כשר

VÉNUS

ÉTELZSIR
 SNYDERS győri orth. főrabbi
 hechserevel ellátva

VÉNUS ÉTELOLAJ
 kiváló minőségben minden
 szer, csemege- és élelmiszer
 üzletben kapható. — Gyártja:
 Olajművek r.-t.
 Kohn Adolf és Társa
 Győr-Budapest,
 Zoltán-utca 14. —
 Telefon: 8-22

Képviselet:
Sussmann Lipót és Tsa
 Telefon: „Ujpest” 161.

ארטה. כשר

— Nagyszabású tóraavatás lesz szombaton az V. Csáky-u. 9. sz. alatti orth. templomban. Az érdemekben megöszült *Győri Vilmos* és *Ungár Henrik* hitk. tagok új széferjét avatják itt fel, amelyet tulajdonosai a decemberi nagyváradai vandalizmus alatt legtöbbet szenvedett, oltani Teleki-utcai orth. zsinagóga részére adományoztak. — Az avató-ünnepség már csütörtök este vette kezdetét, amikor a Csáky-u. templomban a mincha és maariv ima között a fővárosi orthodoxia elítéljei, *főt. Sussmann, Steif, Grosz* és *Welcz* rabbikkal, valamint óbudai *Freudiger Abrahám* hitk. elnökkel élőkön, a szent szöveg írását befejezték. — A *chinüch széfer tajró* ünnepélyes aktsza szombat d. e. (kb. 9 órákor) lesz, a fél 8-kor kezdődő rendes i-tentisztelet keretében. A szokásos *chinüch-dróset* a templom jeles rabbija, *Welcz Izrael* tartja. A tóraavatás iránt széleskörű érdeklődés mutatkozik.

— A középiskolai beiratásokat, amelyek az utóbbi évek gyakorlata szerint a tanév befejezte után eszközöltetnek, a kultuszminiszterium eredetileg egyöntetűen június 30-ára tűzte ki. Mivel e nap szombat, az orthodox iroda érdemes alelnökének intervenciójára a miniszter a rendelkezését oda módosította, hogy a beiratások június 28-án tartatnak meg.

— Rabbiválasztási mozgalom. A szatmári orth. hitközségben a choszid-irányzat felülkerekedve, a nemrég megüresedett főrabbszék betöltésére *R. Joél Teitelbaum* nagykárolyi rabbit jelölték. — Az ungvári főrabbi- és nyitrai „rosbeszdin“-állásra a bánffyhungyadi főrabbi lett jelölve. Utóbbi jesivája révén igen nagy hírnévre tett szert.

— Putnoki küldöttség *Alberti Irsán*. Érdekes látogatói akadtak mult héten az irsai hitközségnek. A putnoki orth. hitközség chevraja ugyanis nagy mecenásának, *Weisz Péternek* sirját kereste fel, aki 50 évvel ezelőtt hunyt el hirtelen Irsán. Az elhunyt a 70-es években Gömörmegye notabilitásai között foglalt helyet. Putnok egyik legszebb háza az övé volt és azt hagyta a putnoki Chevrának. Ő tette lehetővé az első budapesti orth. főrabbi *R. Chajim Szofjer* z. c. l. művének „Machne Cchajim” 4 kötetben) kiadását

Az 50 éves évforduló alkalmából elzarándokoltak sirjához *Tannenbaum Viktor* és *Sidlauer Sámuel* elnökök, valamint az elhunyt jótévő családtagjai: *Szófer Jenő* (Putnok) és *Szóffer József*, a budapesti szeretetkórház igazgatója. A sirnál *Sidlauer Sámuel*, a 78 éves vchvrai díszelnök beszélt, aki még együtt dolgozott az elhunytal. Megindító beszé- dében bocsánatot kért tőle, hogy vallási okokból nem vitethették át holttestét egy fél század előtt a putnoki temetőbe, amely neki főszönheti kiépítését.

— Vigyázzunk a panirozott lisztre! (Levél a szerkesztőhöz.) Sok kereskedő a megmaradt zsalmlyét és kiflit megörölteti s mint morzsalisztet árultatja. A kiflik egy része vajas, a lisztet pedig leginkább zsiros ételekre használják. Egyes helyeken a pékek is árusítanak ugyanilyen lisztet, mely- nél fokozottabb mértékben meg van ez az aggály. A rabbi uraknak kellene erről a rendkívül fontos és a háztartás ritualitásá- ba mélyen belevágó dologról felvilágosítani úgy a fogyasztókat, mint a kereskedőket.

M. H., Vác.

— A sátoraljaujhelyi Chevra *Kadisa* f. hó 3-án tartotta rendes évi közgyűlését, melyen *Safir Márkusz* elnök előterjesztette az 1927/8-i igazgatási évről a jelentést és a zárszámadást, melynek elfogadásával a közgyűlés a mult évben működött előjáróságának és tisztikarnak a felmenyényt megadja és úgy ezeknek, valamint dr. *Lichtenstein Jenő* kórházgondnoknak elismerését fejezi ki. Az 1928/9-ik igazg. évre egyhangulag a régiek választottak meg újból: *Safir Márkusz* elnök, *Schweiger Márkusz* pénztárnok, *Alexander Vilmos* és *Reinitz Elemér* ellen-őrök, *Burger Ede*, *Fränkel Herman* és *Pollák Abrahám* gondnokok. Képviselőtestületi tagok lettek: dr. *Berger József*, *Blumenfeld Adolf*, dr. *Fried Samu*, *Friedmann Lipót*, *Hartstein Mayer*, *Lipschitz Adolf*, dr. *Reichard Salamon*, *Schweiger Ignác*, *Teitelbaum Dávid*, *Waller Mór* és dr. *Weisz Bertalan*. Korelnök: *Friedmann Lipót*. A közgyűlés elismerését nyilvánította továbbá az egy-

Értesitem

t. vevőimet, hogy cseme-
 ge üzletemben állandóan

Rebenwurz-

féle orth. כשר külön-
 leges felvágottak,
 szalámi-félék és 2-
 szer naponta friss
 virstli és kolbász-
 áruk gyári árban
 kaphatók.

Schwartz Gábor

VIII. Népszínház-u. 42.44.

Telefon: J. 378—69.

let kórháza két kiváló főorvosá-
 nak: dr. *Zinner Sándor* igazgató
 és dr. *Székely László* sebész-fő-
 orvosnak, kik a lefolyt évben ne-
 mes és odaadó munkát fejtettek ki.

— Követendő példa. *Spitz Her-
 man* selyemáruháza, budapesti
 cégtől vettünk 40 pengőt az „Or-
 szágos Tomché Jesivósz Egyesü-
 let” részére. Az összeget rendelté-
 si helyére juttattuk.

— Kibővítik a fővárosi zsidó
 temetőket. A pesti izraelita hit-
 község temető céljára új területet
 kért a fővárostól, mert a rákoske-
 reszturi temető betelt. A főváros
 úgy határozott, hogy a Gránát-
 utca és a Jászberényi ut között
 lévő mostani temető melletti, kör-
 rülbélül 126 800 négyszögöl nagy-
 ságu telektömböt engedje át temető
 céljaira a pesti izr. hitközségnek,
 17.700 négyszögölet pedig az ort-
 hodox izr. hitközségnek ad át
 temetőkibővítési célokra.

— Öt hónapi kényszermunka
 egy chéder fenntartásáért. Hogy
 milyen vértanúság a vallásos zsi-
 dóság hívének lenni Szovjetorosz-
 országban, erre igen szomorú pél-

dát nyújt a következő eset. *Rom*
 városának sojchetje *Mojse Gür-
 Arje* összegyűjtötte a városka if-
 jait s Tórára tanította őket. Emiatt
 feljelentették és most tárgyalják
 ügyét. Bevallotta, hogy egyálta-
 lában nem talált semmi államel-
 lenest abban, ha a vallástudo-
 mányt terjeszti. Gür-arjét ezér öt
 havi kényszermunkára ítélték.

— A legnagyobb zsidó kórház.
 A világ legnagyobb zsidó kórhá-
 za New-Yorkban van. 1853-ban
 alapították „Mount Sinai Hospital”
 (Szinájhegyi kórház) hangzatos
 neve alatt. Jelenleg 500 alkalma-
 zottja van és 775 ágyra van be-
 rendezve. Az elmúlt évben
 1.580.000 dollár kiadás mellett
 109.000 dollár deficitje volt, ame-
 lyet a magánjótékonyok fedezt.
 A betegek legnagyobb része nem
 fizet az ápolásért.

— A váci „Tórasz Cheszed”
 egylet csütörtök este impozáns
 saszs-szījumot rendezett, amelyen
 részt vett a hitközség színe-java.
 A „hadron aloch“-t *Silberstein*
Dávid rabbi adta elő, mesterien
 épült beszéd keretében. A rabbi
 dróseját *Katzburg Dávid* talmud-
 tudós, az egylet előadója és Un-
 gár *Jónás* elnök figyelemre méltó
 felszólalásai követték. Szellemes
*diverz-tórá*t mondottak még: *Lő-
 wynger Sándor* hitk. elnök, *Fried-
 mann Abrahám*, *Hirschfeld Má-
 tyás*, *Leopold Hermann* és *Silber-
 stein Izidor*.

— A budapesti Tiferesz *Bachurim*
 e heti programja: A Központi
 Egyesület I. számú termében szom-
 baton d. e. 11:30 שבת מ'ט Gün-
 sberger *Henrik* d. u. 5 órákor אויה
 שבת Stern *Benő*, 5:30 órákor pe-
 rek *Katz Lipót*, utána מערות
 שלש. Minden este 7:30 órákor *Szan-
 hedrin Spiegel Andor*. — II. számú
 teremben szombat d. e. 11:30 és
 kedden este 8 órákor נרות Dr.
Deutsch Adolf igazg. ur. Vasárnap
 este 7 órákor קשר. *Chümes-Rasi*
Rosenberg Izsák ur, hétfő és csütör-
 tők este 8 órákor *Misnajojsz Paneth*
Izsák rabbi ur. Szerda este 8 órákor
Chümes Rasi, *Katz Lipót* ur. Min-
 den reggel 6:30 órákor *Mógén*
Avróhom Pfeffer Mór ur. Reggeli ima
 hétköznapon 7 órákor, szombaton fél
 8 órákor kezdődik. A Központi Egye-
 sület helyiségei hétköznap 7—10-ig,
 szombaton és vasárnap egész nap
 nyitva vannak, ahol az egyesület
 könyvtára és az összes bel- és kül-
 földi zsidó irányú hetilapok az
 ifjúság rendelkezésére állanak.

— **Lehet-e hivatalos szünnap a szombat?** A *Zsidó Ujság* több hónappal ezelőtt megírta, hogy a tél-avivi városi tanács pénzbüntetésre ítelt egy kávéháztulajdonost, mert szombaton nyitva tartotta boltját. Az illető fellebbezett és a bíróság felmentette azzal, hogy a palesztinai mandátum kifejezetten hangsúlyozza, hogy senkivel szemben sem szabad lelkiismereti kényszert alkalmazni. A palesztinai kormányzat oly fontosnak tartja a kérdést, hogy Londonban a kormánytanács utján akar döntést provokálni és akkor ki fog derülni, lehet-e minden palesztinai zsidóra behozni a szombati kényes szünetet.

— **Sinautó a színáji pusztában.** Egyiptomi jelentések szerint a Színáj-kerület kormányzója az egyiptomi kormány elé oly tervet terjesztett elő, hogy Egyiptomból kiindulva a színáji sivatagban sineket fektessenek le, hogy ezek segítségével autóközlekedéssel összeköthik Egyiptomot Palesztinán át Szíriával.

— **Joszele énekel.** New-York híres kántora, Jozsef Rosenblatt, akit egész Amerika „Joszele” néven becéz, most Zürichben időzött és előadást tartott. Joszele eredetileg Lodzban volt főkantor, onnan került New-Yorkba. Mivelhogy egyes produkcióit a gramofon lemezein elterjesztették a világon, tudultak az emberek a híres ehazon meghallgatására. Az előadó kántor vallásos ember. A svájci lapok nem győznek eléggé csodálkozni azon, hogy egy hoszszszakállu, bársonysipkás kis ember miképpen lehet oly nagy művész. Joszele Bécsbe is megy, sőt állítólag Budapestre is ellátogat.

— **Segítségért!** (Levél a szerkesztőhöz.) Súlyos szívbjajom miatt Budapestre, kórházba kerültem. Otthon, Egerben, beteges feleségem és 6 apró gyermekem egy fillér nélkül maradtak, éhesen jéjveszkelnek. Soraimat föltsízt. Schreiber főrabbi, valamint dr. Guttman Vilmos, az egri Chevrá kezelőorvosa igazolhatják. Testvéreim! Mentsetek meg az életnek

e 7 ártatlan lelket! Küldemények címe: Weisz Mórné. Eger, Dobó-ucca 6.

— „Comme chez nous”. Ez franciául van s azt jelenti: „éppúgy mint nálunk”. Franciául azért mondjuk, mert a francia zsidó hitközségek párizsi nagygyűlésén megállapították, hogy a bevándorlás következtében a hitközségre egyre súlyosabb terhek hárulnak, templomokat kell építeni a külvárosokban, iskolákat kell berendezni. A szónokok egyike, dr. Eidlitz igen szomorú megállapítást tett. Azt mondta, hogy a Keletről bevándorolt lengyel vagy orosz zsidók azzal akarják dokumentálni a Nyugateurópában való letelepedettségüket, hogy mindent elvetnek maguktól, ami zsidó és a vallási gyakorlatra emlékeztető. Az utóbbi jelenséget Budapesten is tapasztalhattuk. Ezért mondjuk, hogy ez a párizsi divat egész „olyan, mint nálunk”. Neológ hitoktatók is panaszkodnak, hogy a Galiciából és Lengyelországból bevándorolt gyermekek még rosszabb tudnak héberül olvasni, mint benszüleit pesti gyermekek. Természetesen vannak dicséretes kivételek. De csak kisebbségben.

— **Wieder Ascher,** a széles körökben ismert hajdunánási saktergyomor és epeköbántalmi folytán a budapesti Városmajor-szanasatóriumban kezelte magát. Esetleg operálni fogják. Ezzel kapcsolatosan felkéri összes tanítványait és barátait, hogy fohászkodjanak felgyógyulásáért. (Héber neve: *Óser Arje ben Feige*.)

— **Egy mohammedán renegát.** Egy, a palesztinai Akkóban lakó 90 éves zsidó kovács, *Aron Natat,* eladta 14 éves leányát egy arab kereskedőnek 30 fontért, aki viszont 16 éves fiának menyasszonyául szánta. Az eset legjobban felháborította az öreg fiait, akiknek ösztönzésére gyengeelméjűnek mondták ki az öreget. Az öreg a tárgyaláson azt hangoztatta, hogy ő már 20 év előtt áttért a mozlím vallásra. — A bíróság az eladást stornioztatta.

— **Hogyan interveniált VII. Edward angol király az orosz zsidó érdekekben?** A „Daily Telegraph” mostanában sir Sidney, angol államférfiu memoárjait közli. Az egyik folytatásban egy reminiscencia van az elhalt VII. Edward angol király egy intervenciójáról, melyet Oroszországban a zsidók érdekében tett. Midőn köztudomású lett, hogy VII. Edward Oroszországba utazik az orosz cár látogatására, az angol kabinetirodába számos kérés irat futott be, melyekben kérték erre az angol királyt, hogy tegyen valamit az üldözött oroszországi zsidók érdekében. Egy audencián lord Rotschild, valamint Alfréd és Leopold testvérei külön is megkérték az angol királyt, megálló képekben esetelve az orosz zsidók helyzetét. Az angol minisztertanács is foglalkozott ezen kérdéssel, amely el lett határozva, hogy Edward király az orosz külügyminiszterrel folytatandó általános beszélgetése közben az oroszországi zsidók kérdést is érinteni fogja s emberesebb bánásmódot fog kérni. Ez meg is történt és lord Sidney véleménye szerint látható eredménye is volt.

— **Az újpesti Tiferesz Bachurim** rendes évi közgyűlésen megválasztották: Weiss Ede elnök, Benis Árpád alelnök, Friedländer Sándor háznagy, Marmorstein Ernő pénztáros, Hoffner Hugó ellenőr, Weiss Dávid titkár, Barát Samu könyvtáros.

Sárgarézbutor

sodronybetétek, vendégágyak
legolcsóbban vasbutor-
gyárunkban

Elberth és Balázs

Budapest, Hernád-u. 41.
Fióküzletünk **Ráday-u. 8.**
Javításokat vállalunk. — Hitközségi
tisztviselőknek 10 százalék engedmény.

Makón

kittűnő orth. kóser **házikoszt** kapható

Özv. Feinné-

nál, **Eötvös ucca 20.,** átellenben
az orth. templommal.

SIRKŐVEK
a legolcsóbb árban kaphatók

מצבות

Adler J. SIRKÓRAKTÁRÁBAN
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 7. SZAM.
Szombat és ünnepnap zárva.

Családi hírek

Rauchwerger Rózsikát, Salgótarjánból eljegyezte Hauer Herman Bodrogkeresztúrról. (Minden külön értesítés helyett.)

Gestetner Frigyes, Veszprém, eljegyezte Salamon Teruskát, Gutáról. (Minden külön értesítés helyett.)

Halle Irénkét Nagyszombatból (Csehszlovákia) eljegyezte Frey Artur Szombathelyről.

Weingarten Eszti, Ujpest és Schmutz Dezső, Budapest, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Margitkát Szombathelyről, eljegyezte Fränkel Sámuel, Makóról. (Minden külön értesítés helyett.)

Kohn Lajos, Búdszentmihályról, eljegyezte Pollák Sándor főrabbi leányát, Teruskát, Solivadkertről. (Minden külön értesítés helyett.)

Spitzer Adolf és Silbermann Ráchel a napokban tartották egybekelési ünnepélyüket Nyirbátorban. Az esketést végezték Wieder nyíregyházi, Fried balmazújvárosi és Zucker beregszászi rabbik. A lakománál a nevezeteken kívül a halászi és nyirbátori főrabbi is jelen voltak.

Szerkesztői üzenetek

NAGYVÁRAD: A héber betűk nem bizonyítják a szöveg héber voltát. Valószínűleg török, arab, vagy perzsa szöveg az, héber betűkkel írva. — **MEZŐKERESZTES:** Mult heti számunkban regisztrált tóraavatósi ünnepélyükhöz pótlólag e helyen közöljük, hogy zsinagógájuk ómed-takaróját a jótékonyágáról közismert iskolaszékéi elnök neje, *Lédeker Bertalanné* ajándékozta; az *almemoritót* pedig a nemesszívű *Braun Ignácné* adományozta. — **S. A. UJHELY:** Legközelebb. — **M. I. NAGYDOROG:** A szombati trafikárúsításra vonatkozólag nemrég közöltük, hogy hivatkozni kell egy 1910. évi 65.541. sz. pénzügyminiszteri körreleltre. Az idézett rendelet szerint a szombattartó trafikos üzlethelyisége főbejáratának nyitvatartása mellett *elkerített helyen nem-zsidó által is* árusíthatja a trafikot. — „**MAKABI**”: 1) A rabbi szubvenciója folyósítás alatt áll, amint erről jelen számunkban megemlékezünk. Az Őn által vázolt rabbi a legmagasabb kategóriába tartozik. Bővebb felvilágosítást csak a központi iroda nyújthat. 2) A jókai rabbi

még nem foglalta el a pozsonyi dajon-állást. — **TISZAFÜRED:** A kéreztelt cím: Grünfeld Bernát, Ujpest, Bocskay-u. 25. — **ÉRDEKLŐDŐ:** A mádi rebbe „*»* két hét óta üdül a budapesti Városmajor-szanasatóriumban, ahol igen jól érzi magát. Amint hírlik, a jövő héten haza utazik. Ugyancsak e szanasatóriumban gyógykezeltetik magukat a szikszói és ónodi főrabbi. *Refüő selémót* kívánunk nekik!

Kundmachung.

Wirkungsvolle *דינות* in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie Z. B. **Barmizvo, Chasene** u. s. w. Gast u. Antrittsreden verfertigt von Fall zu Fall zu mässigen Preise, unter strengster Discretion. Honorar von 5 P. aufwärts, 50 H. Porto rekomandirt im voraus erbeten. Ferner, mein *ישראל* auf *Perrek*, Preis: 1.20. — **Rabbiner Israel Braun** vorher in Halle (Deutschland) Budapest, Szöveleg ucca 43.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség elemi és polgári fiu és leányiskolájának vizsgarendje:

Dob-utcai elemi fiúiskola:	
Junius 17-én (vasárnap)	
d. e. 8 óraker	hittanvizsga a — — IV. osztályban
„ 9	„ hittanvizsga a — — III. „
„ 10	„ világi és hittanvizsga I. „
„ 11	„ világi és hittanvizsga II. „
Junius 18-án (hétfőn)	
d. u. 3	„ osztályvizsga a — — III. „
„ 4	„ osztályvizsga a — — IV. „

Kertész-utcai elemi leányiskola	
Junius 17-én (vasárnap)	
d. u. 3 óraker	osztályvizsga az — — I. osztályban
„ 4	„ osztályvizsga a — — II. „
Junius 18-án (hétfőn)	
d. e. 9	„ osztályvizsga a — — III. „
„ fél 11	„ osztályvizsga a — — IV. „

Magdolna-utcai elemi fiu- és leányiskola	
Junius 14-én (csütörtökön)	
d. e. 8 óraker	osztályvizsga a — — IV. osztályban
„ 11 óraker	osztályvizsga a — — III. „
d. u. fél 3	„ osztályvizsga az — — I. „
„ 4	„ osztályvizsga az — — II. „
A III. és IV. oszt. hittanvizsgálja d. e. fél 10 óraker.	

Polgári fiúiskola (Dob-utca 35.)
A héber és világi tárgyak összefoglaló ismétlései
junius 18, 19, 20 és 21-én délelőtt 8—11-ig.

Polgári leányiskola (Dob-utca 35.)
Hittanvizsga jun. 17. (vasárnap) d. e. 9-kor I. oszt.
„ „ „ „ 10-kor II. „
„ „ „ „ d. u. 3-kor III. „
„ „ „ „ „ 4-kor IV. „

A világi tárgyak összefoglalt ismétlése junius 18, 19, 20 és 21-én délelőtt 8—11-ig.

A beiratásokat az elemi iskolában f. hó 20, 21 és 22-én (szerdán, csütörtökön és pénteken), a polgári iskolában július 1-én (vasárnap) tartjuk meg.

A beiratásokhoz születési és osztálybizonyítvány feltétlenül elhozandó.

Midennemü felvilágosítással — vidékieknél az elhelyezést illetően is — szívesen szolgál a központi igazgatóság, Dob-utca 35. Dr. Deutsch Adolf igazgató. — Telefon: József 426—81 és 424—20.

Rabbi Akivó

Történelmi elbeszélés a jeruzsálemi szentély elpusztulása idejéből.
Írta: Dr. Lehmann. Fordította: Dohány R.

14. (Folytatás)

— Jól van—viszonzá a császár, megakarom kísérni, meg van-e a földnek az a csodahatása, melyet te Clemens neki tulajdonítasz. Addig rád bízom a foglyokat, míg visszatérek a Rajna partjáról, aztán majd meglátom, mi történnék velük.

Clemens azonnal a foglyokhoz sietett és házához vezette őket. Itt megígértette velük, hogy nem távoznak Rómából és így szabadlábra lettek helyezve.

Akiba idejének legnagyobb részét tanítójánál, Nachumnál töltötte, kinek tanításait épügy élvezte, mint Gimzóban. Idejének egyik részét arra használta fel, hogy a nagy világvárost megismerje. Rómában akkor nagy zsidó hitközség volt. A római zsidók híres tanítója, Theodoros, barátja és kortársa a nagy rabbi Jochanan ben Zakainak nemrég halt meg, annak tanítványai való érinkezésben annyira kiképezte magát a latin nyelvben, hogy azt tökéletesen és folyékonyan beszélt. Egy Apella nevű római zsidó körülvezette a városban s megmutogatta a nevezetesebb épületeket. Ezek megtekintése közben egy kéz nehezedett vállára; védelmezője és barátja — Clemens Flavius állott vele szemben.

— Nos Akiba — kérde Clemens, — megnézted-e a pompás Róma csodaműveit?

— Róma valóban pompás, nagy és szép — viszonzá Akiba, — de minden gondolata és törekvése a földi élet élvezeteinek van szánva; minde szépségük egykor ledőlnek, mint a bálvány, melyet itt imádnak.

— Vigyázz magadra Akiba és fékezd a nyelvedet. Tulajdonképen nekem, mint legmagasabb ítélőbírája e városnak, aki a császár helyettese vagyok, míg ő haza jön

a germán ütközetből, jogomban állna téged megbüntetni mivel az i-teneinket megsértetted. De ne félj! Te egy magasabb hatalom alatt állasz, amint azt tengeri utazásunk alkalmával tapasztaltam. De csak most veszem észre, hogy nyelvünket mily folyékonyan bírod — valóban meg vagyok lepve! Jer velem lakásomra, hogy feleségemnek bemutathassalak. Domitilla már rég óhajt téged megismerni.

— Itt hozom neked a mi zsidó vendégünket, — mondá Clemens — tudod, csak az ő imájának köszönhetjük, hogy nem fultunk a tengerbe.

— Szívesen látott vendégem vagy Akiba — mondá Domitilla; már régen vágyom neked köszönetem kifejezni megmentésünkért.

— E köszönetet vissza kell utasítanom, urnóm, — mondá Akiba. Nem miattam menté meg I-ten a hajót, hanem mert tanítóm rajta volt, egy jámbor, szent ember, kiért I-ten már több csodát tett; de én csak igénytelen tanítványa vagyok, ki kezdő a tudományokban.

— Ha még csak kezdő is vagy, — felelt Clemens, — azért bizony már sokat tanultál. Meglepetve észlelem, hogy Rómában tartózkodásod rövid ideje alatt megtanultad a latin nyelvet s nyelvünket nemcsak he'yesen, hanem egy Ciceró eleganciájával is beszéled.

Ezután Domitilla a görög és római bálvány-i-tenek »csodáiról« beszélt. Amikor befejezte, ismét Akiba vette át a szót s mondá:

— Azok a törvények, melyek életünket szabályozzák, azokat az élő I-tentől kaptuk, a világ és minden élőlény teremtetőjétől. Ő egész fonségében nyilatkozott meg Izraelnek. Megtiltotta, hogy nála kívül más I-tenünk legyen, megtiltotta, hogy szent nevét megszent-ségtelenítsük, megparancsolta,

hogy a szombatot megünnepeljük, a szülőket tiszteljük, embertársaink életét és vagyonát kiméeljük, a házasságot szentségben tartjuk mind'g igazat szóljunk. Megparancsolá, hogy vágyainkat fékezzük s másnak neje vagy egyéb tulajdonára még csak gondolatban se vágyjunk.

Közben a császár seregével a Rajna felé vonult. Midőn a germánok a rómaiak közeledtét megtudták és azt, hogy a csapatok a császár személyes vezetése alatt jönnek — mindjárt elébe mentek a rómaiaknak. Ekkor Domitilla a Nachum által hozott szekrénykékben levő földet szórata eléjük s hirtelen rettenetes ijedtség töltte el a germánokat; rögtön futásnak eredtek, de a rómaiak üldözőbe vették őket és javarészüket foglyul ejtették. Ekkor a germánok küldöttséget menesztettek Domitillán császár elé és megígérték nekik.

Leikes győzelmi mámorban sietett a császár haza, Rómába. Csapata élén büszkén vonult a diadal-kapun át, be a városba. A nép éljenzett és tapsolt. A katonák örömközlésbe törtek ki s fegyvereiket magasra emelték. A költők dicsőítő dalokat énekeltek. Ez általános öröm közepette hivatá a császár maga elé a zsidó küldöttséget, megköszönte nekik a fölséges adományt, melyet tőlük kapott s gazdag ajándékokat osztott szét közöttük. Nachum és kísérei a hazautazáshoz kezdének készülni. Akiba bucsút vett szívélyes háziuraitól: Domitillától és Clemensstől.

(Folyt. köv.)

Első és legrégebbi orth. כשר vendéglő és szálloda Hévízfürdőn

(Keszthely mellett) május 1-én megnyitott. — Legmodernebb berendezés és kiszolgálás. A budapesti, győri és szombathelyi orth. rabbinatek által mint egyedül hévízi orth. kóser vendéglő elismerve. — Szobák május—június 15-ig 2 P., azután 3 P. Stern Adolf.

A szentföld vallási életéből

— Jeruzsálemi levelezőnk től —

A Zsidó Ujság egy mu'tkori számában szó volt arról, hogy két zsidó turista átlépte a Machpela barlang bejáratát, azt a helyet, ahol a patriarchák nyugodnak és hová évszázadok óta nem léphetett zsidó. Ez az állítás nem egészen pontos. Tény az, hogy Rabbi Binjomin Tudela városából, aki a XII. század második felében élt és beutazta az akkor ismert világot, »Maszoosj Binjomin« című könyvében oly részleteket mond el a Machpela barlangról, amiből látszik, hogy beléphetett. Az utána következő időkben nem kapunk híreket a belépőkről. A török szultánok úgy rendelkeztek, hogy a két kapu egyikén beléphetnek a zsidók, 7 lépést felmehetnek, de tovább nem. Természetesen ez az engedély nem sokat ért és a zsidók őrizkedtek magukat kitenni a fanatikus arabok dühének. Monte fióre Mózes, a nagy angol filantróp engedélyt kapott az ötvenes években a barlangba való bemenetelre. Erre a vakbuzgó arabok egyike az ajtó elé feküdt s kijelentette, hogy csak holttestén át mehet a barlangba. S mivel nem volt nagyon kecségtető az arabok ama kijelentése, hogy Montefiorenak csak belépési engedélye van, de nem kimeneteli joga s így nem kell ott ki is engedni, — lemondott a látogatásról. Az első zsidó, aki belépett a barlangba, Jozsef Kriner volt, aki mint a jeruzsálemi törekpasa titkára jutott be a mostani angol királynak kíséretében a század elején. A háboru előtt engedélyt kapott Morgenthau, Amerikának zsidó hitü nagykövete is. Most egyelőre az a helyzet, hogy 3 shilling lefizetése ellenében min-

den zsidó beléphet a barlangba és imádkozhatik a siroknál, ahogy ezt a hagyomány szerint már Mojsé rabénü idejében Kolév megtette, amidőn kémkedő útján Chevrojn városába érkezett. (Lásd e heti szidrában.)

Az engedélyt bizonyára kifogják használni az amerikai zsidó turisták, akiktől az idegenforgalom fellendülését várja itt mindenki. Amerika kis polgársága érdeklődik a Szentföld iránt a régi érzésben. Így a mult hetekben a »Nevé Jakobj« kolonia (Jeruzsálem mellett) szép széfert avatott, amely egy amerikai házaspár ajándéka. Ugyancsak egy

amerikai polgár ajándékozott Jizreel (vagy arabul: Afule) gyarmatának egy egész templomot. Morchav jó kolonia most épített templomot saját erejéből. Ekron gyarmat templomát pedig a párisi báró Rotschild, a palesztinai kolonizáció bőkezű támogatója ajándékozta.

A vallásos zsidóság nagy reményekkel tekint a Chevrojnban születő szlobodkai jesivára, amely Litvániából ülteti át a Tóran tanulást a Szentföldre. Litvániából választott most rabbit Jecheskel Abrahamovszky személyében az első kolonia, a »Petach Tikva«. Nemokára jesiva lesz »Tiferesz Jiszroel« néven Hajfa mellett a Kar mel hegyén, ahol egykor Elijohü próféta buzgolkodott az Örökkévalóért.

Ahol autót jobban táplálnak, mint embereket

Hónapokon át visszhangzottak a lapok két anarchista kivégzésével kapcsolatban Fuller amerikai kormányzó nevével, aki nem ijedt meg a két anarchista érdekében kifejtett terrortól, hanem ragaszkodott a kivégzésükhöz.

Most megint szó van Fuller kormányzóról, de zsidó vonatkozásban. Az amerikai Massachusetts államban ugyanis oly szigoruan kezelik a vasárnapi munkaszünetet, hogy szombat délutántól kezdve még élelmiszer sem lehet kapni. Ha most már egy jomtov'első napja hétfőre esik, akkor a zsidók Massachusett tartományban legfeljebb pénteken beszerzett élelmiszernek vasárnapig el kell tartaniuk. Épen ezért a tartomány gyűlésén az egyik tag azt ajánlotta, hogy ilyen esetben meg legyen engedve az élelmiszernek vasár-

napon való szállítása. A tartománygyűlés elfogadta ezt a célszerű indítványt, de akkor jött Fuller kormányzó és vétőt emelt.

Az ottani lapok gunyosan írnak arról, hogy a kormányzó olyan vallásos ember lett, de az egyáltalában nem bántja, hogy egész vasárnap árúnak autók, motorok számára való benzint és olajat. Az autóparral szemben azért oly liberális a kormányzó, mert neki nagy autózete van. Itt is kiderül tehát az amerikai mondás igazsága: »az üzlet, üzlet«, ezért nem kaphatnak friss ételt sem a zsidók, sem a keresztények, csak az autók.

— Tudós rabbi özvegye a legnagyobb inségben tengődik. Teljesen magára hagyva, beteg, ezton fordul a zsidó közönséghez, hogy bármennyivel is siessenek segítségére. Adományokat »Rabbi özvegye« jellegén lapunk továbbit és nyugtáz.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Hajszálak kiirtása

hibák szakszerű kezelése. — Szemölcsirtás:

„MIRACLE” hajlévelőtőrszer szétküldése utasítással 25 éve legfokéletebb,

hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes szépség-

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Andrassy-ut 38. I. em.

PÁLYÁZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvétele: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

A pápai aut. orth. izr. hitközség iskolaszékétől.

A pápai orth. izr. iskolaszék egy megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly egészséges férfi tanítók, kik a héber és német tárgyak tanításában is teljes jártassággal bírnak és szigorú hitű életmódot folytatnak. Javadalmazás törvényszerű. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázati határidő július 20. Pályázók küldjék be kellően felszerelt kérvényüket alulírothoz.

Pápa, 1928. június 1.

Krausz J. H.
iskolaszéki elnök.

A makói orth. hitközség

nyugdíjazás folytán megüresedett sojchet übojdek műmchó balfile és bal-kojre állás azonna'i betöltésére pályázatot hirdet. Pályázók, kik elsőrangú elismert három rabbittól מלך-שאל rendelkeznek, sziveskedjenek eddigi működésükről, valamint családi állapot és életkoráról szóló igazolásukat alulírott címre beküldeni. Díjazás a szokásos fél sechitó, természetbeni lakás és mellékjöveldelmeken kívül. — Megjegyzés szerint. Utiköltség csak meghívottaknak térítettik meg.

Makói aut. orth. izr. hitközség elnöksége.

Az abaujszántói orth. hitközség keres a sojchet übojdek és samesz állásra szigorúan vallásos, 40 éven aluli magyar állampolgárt. Folyamodványához csatolandó 3 kiváló orth. rabbittól nyert מלך-שאל másolata. Kik hasonló minőségben működtek, előnyben. Utiköltség csak megválasztottnak. Javadalmazás havi 100 pengő, fél sechitó, szabad lakás és mellékjöveldelmek. Pályázatok f. hó 30-ig nyújtandók be.

Blau Zoldán, elnök. Stern Adolf titkár.

A szarvasi orth. izr. hitközség tanítót keres a Néptanítók Lapja f. é. 21-22. számában megjelent pályázat szerint.

Az alsószolczi orthodox hitközség keres vallásos, ügyes metszőt, kinek kellő kábolója van. Javadalmazás 80 pengő havonta, lakás, nagyon szép kerttel. Fűtés megegyezés szerint. Költség csak meghívottnak térítettik meg.

Kohn József, Alsószolcza.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság

HUSZ esztendő óta közvetit házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

38 ÉVES orthodox segéd benősülne, esetleg megnősülne 5000 pengő hozománnyal. Jelige: »Magyarország«.

26 EV körüli vallásos jobb iparos, fiatalember, nősülne, esetleg benősülne. Keres hozzáillő, szerény igényű, jólelkű barna nőt. Levelek »Élettárs« jelígre a kiadóba kéretnek. Közvetítők levelére nem válaszolok.

CSAKIS orthodox házasságot közvetítetek. Jelige: »Honorárium jesivának«.

DISZKRÉT, megbízható házasságközvetítések: Wiener, Bratislava, Petőfi-u. 10. (Szlovénko) 60 fillér bélyeg mellékelendő.

Állást nyer.

ORTHODOX szakácsnőt keresek, ki háztartásomat szobaleány segítségével elátja. Steiner Salamonné, Szombathely.

SZEDŐ-NYOMÓ, ki némileg a könyvkötészetet is érti, állandó alkalmazást nyerhet Goldstein Adolf könyvnyomdájában, Tiszafüreden.

Állást keres

ORTH. bodegában, vendéglóban, állást vállal fiatalember, volt bócher. Minden munkát végez. »Szerény« jelígre kiadóba.

INTELLIGENS, perfekt németül és gépírnai tudó orth. fiatalember állást keres. »Szombattartó« jelige.

IDŐSEBB, szigorúan vallásos, feltétlenül megbízható, házvezetésben jártas, jobb asszonyt keresek azonnali belépésre. Részletes ajánlatokat referenciákkal Weinberger Izsák, Sátoraljauj hely, Justus 5. címre kérek.

19 ÉVES vallásos ügyes fiatalember bármely szakmában állást keres. Vidékre is. Cím: Író Antal, Budapest, Utász-u. 8.

Különbéle

KÖNYV, füzet, folyóirat, héber, magyar vagy német szövegű lakodalmi meghívó és bármiféle nyomtatvány a legkifogástalanabbul készül **Schwarz Lipót könyvnyomdájában, Kunszentmiklóson. Kérjen árajánlatot!**

HÁLÓK, ebédlok bámulatosan olcsó áron Horn-nál, Wesselényi ucca 13. (Saját ház) Szombalon zárva.

Orth. kóser vendéglő Szegeden.

Tejes és husos hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használok. — Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyújt. — BLAU ISZÁKNÉ (Makóról) Szeged. Somogyi-utca 20 sz.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda Budapest, VI. Próféta ucca 7.

ידיעות ציוניות

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
P 10.—
KÖLFÖLDRE: 1 P 22.—
Postaschequekontószám: 50.791.

Asszimiláltak és galiciánerek

Külföldi lapokba is belekerült a felsőházi költségvita oly részlete, amelyet a hazai közönség unottan, fásultan, tehetetlenség érzetében »mindannyian galiciánerek vagyunk, még akkor is, ha van okmányunk, hogy már dédapánk itt élt Magyarországon. Ellenben nem galiciánerek azok a Zelenák-ok, azok a Neterdák, kiknek bölcsőjét galiciai idióma zengie körül. Ez egyelőre így van!

Gróf Hadik előadása szerint a földmivvelésügyi miniszter különbséget tesz asszimilált és galicián zsidó között. Szép ugyan, hogy a földmivvelésügyi miniszter, az egykori kisbirtokos ennyire foglalkozott a zsidó disztinkciókkal, de nem lettünk okosabbak általa. Mert ki legyen az asszimilált zsidó? Az asszimiláltság, mint jogforrás rendkívül bizonytalan és igazságtalan valami. Más szempont, más eredmény. Némelyek szerint a régen kitért Mándy Samu az igazi asszimilált zsidó, mert megszavazta a numerus clausust. A földmivvelésügyi miniszter bizonyára asszimilált zsidónak tartja pl. Dési Gézát, aki nagyabecsüli és talán gyakorolja is a régi zsidó szokásokat, de bizonyára nem vélné asszimilált zsidónak azt a szocialista képviselőt, aki pedig teljesen asszimilálódott a környezetéhez. S mi van azzal a nemzedékek óta itt lakó orthodox zsidó emberrel, akinek vallási életmódja ugyanolyan, mint a galiciánerek egy részének?...

A nemes gróf tulbuzgóságában az asszimilált zsidókat galiciánerek kitoloncolásokkal akarta megvédeni és e miatt élesen támadta a kormányt. De itt tipikusan zsidó és a góluszt riktóan megvilágító eset ismétlődött meg. Ugyanaz,

mint a háboru elején az itt tartózkodó orosz zsidókkal. Mivelhogy Oroszország háborút üzent nekünk, az összes orosz zsidókat internálni akarták, elfelejtve azt, hogy ezzel az internálással igazi örömet szereznek Moszkvának. A gróf megtámadta a kormányt, de ezzel csak örömet szerzett a razziák barátainak, akiknek tetszik a gróf ilyes támadása, még ha kománypártiak is. Azt hisszük egyébiránt s a viszonyok ismerői is tudják, hogy a razziák eltávolítottak sok zsidó hitestvért a mai Magyarország területéről, csupán azért, mert a régi Magyarország területén születtek. És ezeket szabad a galiciánerek gyűjtőneve alá foglalni? Egész biztos továbbá az, hogy akiket kitusítottak, ittlétükben nem jöhetnek volna számba a birtokvásárlásnál, mert nem volt vásárláshoz való vagyonuk. Akiknek pedig vagyonuk van, azoknál mindig lehet ittmaradási okot találni. Mert hiszen már volt alkalmunk megállapítani, hogy »galiciánerek« nem etnográfiai fogalom és »asszimilált« nem vallási kategória. A birtokvásárlásnál némely galiciánerek »asszimilált« osztályozást nyerhet és fordítva. És ha úgy örülünk, ha egy porosz gróf vásárol nálunk egy kis birtokot, nem kell senkinek sem kétségbeesni, ha egy galiciánerek vásárolhat birtokot. Nincs senki a galiciánerek között, a'i a magyar állameszmének ellensége volna, gyermekei egész biztosan jobb magyarok lesznek, mint a birtokvásárló idegen magnásnak. A galiciánerek és az asszimiláltak közötti különbségtevés ellenkzik az igazsággal és előttünk ismeretlen, vagy nagyon is ismeretes célokot szolgál.

megint csak a zsidó-kérdés gyöngyözik.

Felületesen gondolkodó zsidótestvéreink azt hiszik esetleg, hogy a javaslat ime meg akarja óvni őket